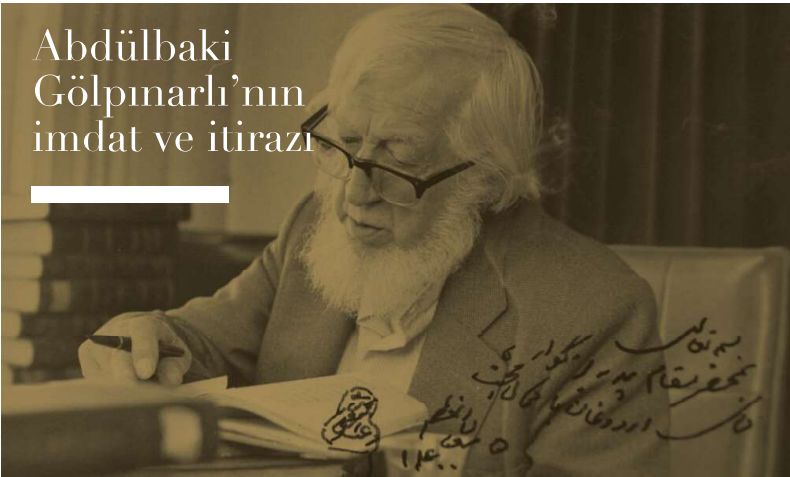

©

Abdülbaki Gölpınarlı'nın imdat ve itirazı

Abdülbaki Gölpınarlı 25 Ağustos 1955 tarihli *Vatan*'da "Medet, Medet" başlıklı bir yazı yayınlar. Bu "imdat çılgılığı"nın bazı kütüphanelerde araştırmacıları bizar eden manzaralardan kaynaklandığını ancak yazıyı okuyunca anlayabiliyoruz.

"Ananın adı kocakarı, babanın moruk. Birbirlerine hitap ederken kullandıkları en nazikâne tâbir, ulan inek..." şeklinde başlayan yazıda, araştırmacılarla bazen yer bırakmayacak derecede kütüphaneleri dolduran (işgal eden?) "mektepliler" in kütüphane ortamına hiç de yakışmayacak tavırları biraz da uzunca anlatır. "Hepsini yazsam müstehtecendir diye basılmaz. Çünkü bu çeşit lafların yazılması yasak, konuşulması mübah" diyerek tespitlerine devam eden Gölpınarlı, "güneş yüzü görmemiş, horoz sesi duymamış küfürler"den de söz eder. Mekteplerin bulunduğu yollardan gidip gelirken bu tür sözleri duymamak için yolumuzu değiştirebileceğimizi, "fakat kütüphanenin birine gitmek gerekirse" durumun tam anlamıyla katlanılamaz olacağını "İşte o vakit bittiniz demektir." cümlesiyle ifade eder ve konusunu şöyle dile getirir:

"Bu fecaat dün başıma geldi. Gidenler bilir, bütün kütüphaneler okuma yurdu hâlinde. Bazılarında bir masa, eski eserleri yani kütüphanede mevcut olan ve bilgi erbabı için amme hizmetine vakfedilen kitapları okuyanlara ayrılır. Yayınlıyoruz: "Gazetenizin 25-8-1955 tarihli nüshasının 5. sahife, 6-8. sütunlarında "Medet, Medet" başlığı altında neşredilen yazı tetkik olundu: Bu yazıda kütüphanelerimizin kendi kitaplarından derslerine çalışmak isteyen talebe tarafından okuma yurtları hâline getirildiği ve bu yüzden kütüphanelerden istifade

nunu bozar. Hâsılı hiçbirinin kütüphaneyle ilgisi yok, hiçbirinin kütüphanedeki kitapların dilinden anladığı yok. Fakat bize yer bırakmıyorlar ya, bu kâfi.

Bir şeyi incelemeye girişen kişi belki yirmi otuz kitap getirtecek, yayılacak. Belki aradığı bir adı, bir tarihi bulamayacak; on, on beş kitap daha getirtecek. Bu arada bir sigara yakacak, gezinecek, gerinecek. Yine açık bıraktığı kütüphanelere, bıraktığı yerden başlayıp dalacak. Fakat bütün gözler üstünde. Yurdunda garip. Gençler kendisine yabancı, dilleri yabancı, gözleri yabancı, sözleri yabancı.

Kütüphaneleri teftiş eden müfettişler yok mu, bu hâli görmüyorlar mı, bu gençlere okuma yurdu açacak makam hangi makamdır? Kütüphaneye gide-meyecek miyiz, okumaktan, yazmaktan feragat mi edeceğiz? Medet, medet..."

Bu çılgılık duyulmuş mudur acaba diye merak ediyorsanız hemen belirtelim: Evet duyulmuştur, hem de dönemin Maarif Vekaleti tarafından. Gölpınarlı'nın ilk yazısının yayınından tam 28 gün sonra yine *Vatan* gazetesinin 22 Eylül 1955 tarihli sayısında "Karşı Karşıya" serlevhalı köşesinde yer alan "Havadan Sudan" başlıklı yazısının sonuna "Maarif Vekaletinin Bir Cevabı" başlığıyla gazeteye gönderilen cevap da eklenmiştir:

"Maarif Vekaletinin Bir Cevabı Abdülbâki Gölpınarlı'nın "Medet Medet" başlıklı yazısına karşı Maarif Vekâletinden şu cevabı aldık. Yayınlıyoruz: "Gazetenizin 25-8-1955 tarihli nüshasının 5. sahife, 6-8. sütunlarında "Medet, Medet" başlığı altında neşredilen yazı tetkik olundu: Bu yazıda kütüphanelerimizin kendi kitaplarından derslerine çalışmak isteyen talebe tarafından okuma yurtları hâline getirildiği ve bu yüzden kütüphanelerden istifade

edeceklerin inceleme ve araştırmalarına gereği kadar imkân bulamadıkları bildirilerek bu duruma bir çare aranmasına lüzum gösterilmektedir. Filhakika üniversiteler öğrencilerinden bazılarının kütüphanelerimizde boş kalmakta olan masalarda kendi derslerine çalışmalarına kütüphane idarecilerince müsaade edilmekte ve bu müsaade Vekâletimizce de terviç olunmaktadır. Bununla beraber bu vakia kütüphanelerimizin okuma yurtları hâline getirilmiş olduğu yolundaki iddiayı haklı gösterecek bir mahiyet arz etmemektedir. Çünkü bütün kütüphanelerimizde eski eserler üzerinde çalışacaklar için ayrı masalar tahsis olunduğu gibi Süleymaniye Kütüphanesinde de özel bir salon açılmıştır. Bundan başka kütüphanelerimizin tasnif faaliyeti ilerledikçe kütüphanelerimizden istifade edenlerin sayısı da gittikçe artmaktadır. Son bir sene içinde Beyazıt Umumi Kütüphanesinin depolarındaki kitaplardan istifade edenlerin sayısı istatistiklere ve kitap alma fişlerine göre günde ortalama 200-250 arasındadır. Bu, memnuniyetle kayda değer bir irfan kalkınmasını ifade eder."

Anlaşıldığı kadarıyla Gölpınarlı'nın üzüldüğü duruma yetkililer sevinmektedir. Gerçi yetkililer araştırmacılarla mekteplilerin aynı mekanı hep bir arada kullandıkları tespitine de katılmamışlardır ama acaba bir kütüphaneye gidip de yerinde inceleme yapmışlar mıdır, burası meçhuldür.

Aslında kütüphanelerin "okuma yurdu" haline dönüşmesi günümüzde de süren bir vakıadır. Mesele, araştırmacıların bu durumu tasvip etmemesi, buna karşılık maarifçilerin durumu son derece olumlu karşılamalarıdır. **Z**

